

SOTSIAALMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee

Teie 23.01.2026 nr 2-5/26-00158,
RIIGIKOGU/26-
0102/-2T/
Meie 11.02.2026 nr 1.2-3/223-2

Seisukoht käibemaksu muutmise seaduse eelnõule 805 SE

Lugupeetud Jürgen Ligi

Sotsiaalministeerium on tutvunud eelnõuga, millega soovitakse kehtestada 0-protsendist käibemaksumäära imiku piimasegudele ja lastetoitudele. Mõistame ja tunnustame eelnõu eesmärki toetada lastega perede toimetulekut. Samal ajal peame vajalikuks juhtida tähelepanu mitmele põhimõttelisele ja õiguslikule küsimusele.

Imiku- ja jätkupiimasegu puudutavaid nõudeid reguleerib määrus (EL) 2016/127. Imiku piimasegu, millele eelnõuga käibemaksumäära langetust soovitakse rakendada, on antud määruse kohaselt toit, mis on mõeldud kasutamiseks tervetele imikutele kuni 6 elukuuni. Meditsiiniliste näidustuste korral kasutatava imiku ja väikelaste toidu kohta sätestab nõuded määrus (EL) 2016/128. Imiku piimasegu tootjad ja turustajad ei tohi elanikkonnale, rasedatele, emadele või nende perekonnaliikmetele kas otse või kaudselt tervishoiusüsteemi või tervishoiutöötajate kaudu jagada tasuta või alandatud hinnaga tooteid, tootenäidiseid või teha muid kingitusi müügi edendamiseks. Terve imiku jaoks on rinnapiim eelistatud toit ja kõik Euroopa Liidu riigid toetavad rinnaga toitmise edendamist. Piimasegud on vajalikud juhtudel, kui rinnaga toitmine ei ole võimalik või ei kata lapse vajadusi ning nende kasutamine peab põhinema tervishoiutöötaja soovitusel. 0-protsendine käibemaksumäär võib toimida kaudse hinnasoodustusena, mis võib vastuollu minna ülal viidatud määruste eesmärgiga mitte pärssida rinnaga toitmise edendamist ja olla vastuolus Maailma Terviseorganisatsiooni rinnapiimaasendajate turustamise rahvusvahelise koodeksi põhimõtetega.

Eelnõus tuuakse välja, et imiku piimasegude kasutamine võib meditsiinilistel põhjustel olla vältimatu valik. Imikutoite, mille kasutamine on meditsiinilistel põhjustel näidustatud (nt allergiad, refluks), reguleerib määrus 2016/128 ja nende kaubandustavadele kehtivad sarnased põhimõtted, mis imiku piimasegudele. Selliste toodete kasutamise vajadust hindab arst ning kirjutab näidustuse korral välja retsepti ning pere saab osta sellist piimasegu apteegist hinnaga, millele rakendub ravimi soodusmäär. Lisaks rakendub sellistele imiku piimasegudele sotsiaalministri 04.12.2006. a määruse nr 63 „Käibemaksumääraga 9% maksustatavad ravimid, rasestumisvastased vahendid, sanitaar- ja hügieenitooted, meditsiiniseadmed ning abivahendid“ § 1 lg 1 punkti 5 kohaselt käibemaksumäär 9%.

Eelnõu kasutab mõistet „lastetoidud“, mis ei ole Eesti ega Euroopa Liidu õiguses defineeritud. Seetõttu ei ole eelnõu reguleerimisala praegu üheselt mõistetav, sest eelnõus on jäetud see mõiste täpsemalt sisustamata. Seega ei ole selge, millistele toodetele käibemaksuvabastus laieneks ning kas see hõlmaks ka tavatoite, mida turundatakse lastele (nt magustatud joogid, hommikuhelbed, maiustused). Juhul kui eelnõuga on silmas peetud imikutele või väikelastele

tarbimiseks mõeldud poes müüdavaid püreesid, snäkke, putrusid jne, siis sellised tooted on reguleeritud maaeluministri 11.07.2016 määrusega nr 43 „Eritoidu koostis- ja kvaliteedinõuded, selle valmistamiseks kasutatavate ainete ja selle käitlemise nõuded ning eritoidu kohta toidualase teabe esitamise nõuded“. Need tooted on lisatoidud, mis on mõeldud kasutamiseks perioodil, mil imik on järk-järgult kohanemas tavatoiduga ja on mõeldud alternatiiviks kodus valmistatud toidule. Riiklikud ja rahvusvahelised toitumissoovitused lähtuvad põhimõttest, et alates lisatoiduga alustamisest peaks laps järk-järgult hakkama sööma kohandatud kujul sama toitu, mida ülejäänud pere.

Ministeerium toetab eesmärki parandada lastega perede toimetulekut, kuid praegusel kujul ei ole eelnõu reguleerimisala piisavalt selge ning kavandatud muudatused võivad olla vastuolus imikute ja väikelaste toitmist puudutavate põhimõtetega. Kuna määrused (EL) 2016/127 ning (EL) 2016/128 kuuluvad Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vastutusvaldkonda, siis soovime küsida eelnõule ka nende seisukoht.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee